

Leto 2021 - Št. 2

Jun-Avg

MI IN SLOVENIJA

Slovenci so se podali na pot v širni svet. Nekateri prej drugi kasneje, bodisi zaradi ekonomskega, verskega, socialnega ali političnega razloga; nikoli pa niso pozabili ne tajili matere domovine, prav nasprotno: ponosno je vsak izrekel *Slovenec sem*.

Že od nekdaj si Slovenci želimo svobodo in neodvisnost. Narod, v omejenem prostoru med Alpami in Jadranom, ki je tudi po številu šibkejši a trdne volje, delaven, pošten in vztrajen, je uspel preživeti vse mogoče. Če pogledamo samo na kulturnem področju in ohranjanju jezika, je slovenščina še živa, kljub vsiljevanju nemškega, francoskega in italijanskega jezika.

Osemdeseta leta so bila odločilna za Slovenijo in Jugoslavijo, ne samo zaradi okoliščin svetovne politike in prelomnega časa zatona režimov, temveč zaradi trde neuspešne notranje politike in ukrepov, ki niso bili na višini vidnih težav. Izbruhnila je huda gospodarska kriza, slabe življenjske razmere so bile tudi potem razvidne na socialnem, političnem in kulturnem področju. Splošno nezadovoljstvo se je dihlo in jasno je bilo, da je bil enoten klic po demokraciji in samostojnosti. Pogled na novi svet. Novo upanje. Nove sanje.

Napočil je čas druge majniške deklaracije. Prvič, če pomnite, jo je davnega leta 1917 prebral dr. Anton Korošec, ko je v Avstriji oživel parlamentarno življenje in so se slovenski, hrvaški in srbski poslanci v dunajskem parlamentu povezali v jugoslovanski klub; takrat je bila zahteva po združitvi Južnih Slovanov v monarhiji v avtonomno enoto. Druga je bila politična izjava, ki so jo oblikovale slovenske opozicijske politične stranke leta 1989 in z njo zahtevale suvereno državo slovenskega naroda. Tokrat jo je prebral Tone Pavček.

Slovenska kulturna akcija je od svojega prvega dne (20.02.1954) in skozi vsa ta leta spremljala dogodke v zamejstvu in zdomstvu ter narodno-zavedno gledala na vsa dogajanja v domovini. Tudi mi smo si zaželeli uresničenja teh sanj.

Letos, trideset let po junaški zmagi zaželenih sanj, hočemo obuditi spomine in s tem obeležiti novo poglavje zgodovine Republike Slovenije tudi izven njenih meja. V teku vse druge polovice leta 2021 bomo zbirali pričevanja naših članov in prijateljev iz kulturnega prostora, ki bodo z nami delili osebne izkušnje ter občutke pred in po osamosvojitvi. Ta pričevanja bodo dostopna na našem youtube kanalu v ciklusu pod naslovom »*Mi in Slovenija*«. Za nami sta že dve taki točki: prva s podnaslovom »BITI« kjer pričamo o odnosu Slovenske kulturne akcije in njenih članov s Slovenijo. Druga, s podnaslovom »ZAVEZANOST«, priča o odnosu Slovencev iz zamejske Slovenije v Italiji s SKA in Slovenijo.

To so dokazi, da je vsak izmed nas v svojem krogu in kar je bilo v njegovi moči pomagal, da bi bila Slovenija prepoznavna kjerkoli po širnem svetu. Lepo vabljeni k ogledu teh posnetkov.

Instagram

skakcija

ska.novice@gmail.com

Slovenska Kulturna Akcija

skakcija@gmail.com

[Slovenska Kulturna Akcija](#)

LUKA DEBEVEC MAYER: DEJAVNOSTI 2021

Letos, kakor tudi lani, so okoliščine pandemije ovirale in podaljševale stroge ukrepe. Tudi na gledališki sceni že več kot leto dni umetniki svojega dela niso mogli opravljati tako, kot so vajeni. Šele sedaj lahko načrtujejo razne dejavnosti za drugo polovico leta. Med pevci se tudi umešča naš član **Luka Debevec Mayer**, katerega itinerar vam predstavimo v nadaljevanju:

23.9. v Teatru Colón v Mar del Plati (samostojni koncert s samospevi) ob spremljavi na klavirju mladega prominentnega dirigenta najstarejšega orkestra v Argentini – Simfoničnega orkestra iz Mar del Plate – Javierja Mas. Ta koncert pomeni vrnitev na oder ter nadaljevanje poklicnega trenda pevca, ki je izvedel zadnji nastop 21. decembra leta 2019 v Moravčah, v Sloveniji.

Oktobra meseca bo kot solist nastopil v »Petite Messe Solennelle« (Rossini), v Teatru Colón v Buenos Airesu – to je edina sakralna skladba v letošnji sezoni v Colónu.

29.1. bo samostojni recital v Quilmesu, v predmestju v Buenos Airesu. Tokrat ob spremljavi pianista Christiana Ussciattija, s katerim sodelujeta že osemindvajset let ob izvajanju samospevov. Z njim je imel prvi samostojni nastop v dvorani Slovenske filharmonije, ter zmagal na dveh tekmovanjih v Italiji.

Novembra meseca sledi pravo presenečenje za našo slovensko skupnost v Buenos Airesu, pod okriljem SKA.

Decembra bomo lahko sledili operi »La finta giardiniera« pod scenskim vodstvom slovitega in prestižnega režiserja Huga de Ana, v Teatru Colón v Buenos Airesu.

Končno bo vložena veliko upanja in energije tudi decembra meseca, ob izvedbi jubilejnega, tokrat 25. »Božičnega meditiranega koncerta« v moronski katedrali.

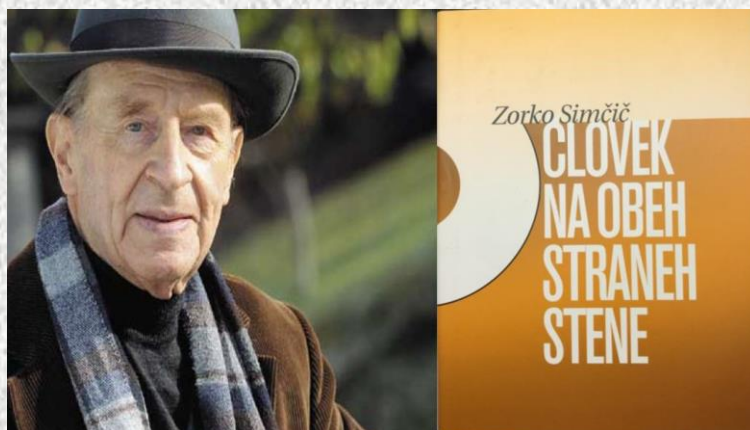
ČLOVEK NA OBEH STRANEH STENE

Zorko Simčič, akademik, pesnik, dramatik, publicist, esejist, pisatelj, Prešernov nagrajenec, bo 19. novembra praznoval častitljivih sto let. Slovenski program RAI, Radio Trst, se mu bo ob stoletnici poklonil z literarno oddajo v nadaljevanjih. Na sporedu bo branje njegovega izjemnega romana *Človek na obeh straneh stene*. Besedilo bom jaz interpretiral. Z Zorkom Simčičem sem se ustvarjalno prvič srečal. K delu ga je povabila gospa Marija Breclj, ki je na omenjenem radiju urednica literarnih oddaj.

Dogajanje v romanu sega v obdobje druge svetovne vojne in nekaj let po njej. Večinoma je locirano v Trstu in Argentini, nekaj tudi v Ljubljani. Zagotovo je roman gospa Brecljeva izbrala, ker sta Argentina in Trst tudi del njene življenjske usode. Rojena v Argentini, kot otrok se je s starši preselila v bližino Trsta. Prav po njeni zaslugi Radio Trst skrbi za slovensko literarno dediščino in je poleg Radia Slovenija edini radijski medij, kjer literatura najde svoje mesto. Tržaški radio na spored uvršča avtorje, ki so bili po vojni v domovini prepovedani ali nezaželeni in mednje zagotovo sodi Zorko Simčič.

Po mojem mnenju, literarno ustvarjanje Zorka Simčiča sodi ne le v vrh slovenske, pač pa svetovne literature. Interpretativno je bil zame kar krepek zalogaj. Izjemen stilist, povsem svojski in jezikovno nenadkriljiv, psihološko secira svoje junake v maniri velikega Dostojevskega. Slovenci imamo srečo, da je naš. Če bi pisal v jeziku številčno večjih narodov, bi se mu Nobelova nagrada za literaturo kaj težko izmuznila.

Pavle Ravnohrib
dramski igralec

PLEČNIKOVA DELA IN ČEBELARSTVO PRI UNESCU

Nominacija za vpis Plečnikovih del na Unescov v seznam svetovne dediščine je sedaj v postopku ocenitve. Vmesno poročilo mednarodne evalvacijske komisije opozarja na pomanjkljivosti pri varstvu nekaterih spomenikov in njihovih vplivnih območij. Zato je pristojna strokovna organizacija pripravila predlog za spremembo razglasitve v delu odloka, ki se veže na določitev vplivnih območij nekaterih Plečnikovih spomenikov.

Po drugi strani se je letos tudi oddala nominacija o čebelarstvu in o tradiciji reje lipicancev v presojo za vpis na reprezentativni seznam pri Unescu.

SLOVENSKO-ITALIJANSKI PIANIST OSVOJIL AVSTRALIJO

Alexander Gadjević je mlad slovensko-italijanski pianist. Letos je, pred nedavnim, na klavirskem tekmovanju v Sydneyu (Sydney International Piano Competition) osvojil kar sedem nagrad. Zanimiva pot mladega umetnika, ki svojo poustvarjanje med drugim bogati tudi s filozofijo in narodoslovjem.

KAJ NAS UČI ZLOM KOMUNIZMA?

Naslovnica zadnjega predavanja dr. Milana Komarja pod okriljem SKA v prostorih dvorane škofa Rožmana v Buenos Airesu je bila 7. julija 2001, ob priliki njegove osemdesetletnice kljub že dokaj šibkemu zdravju. Od tedaj je minilo že dvajset let.

Letos, ob stoti obletnici njegovega rojstva bo izšla knjiga Komarjevih filozofskih predavanj o treh velikih sistemih nasilja z naslovom »Trije totalitarizmi: fašizem, nacizem, komunizem – Transpolitična perspektiva«.

V soboto, 21. avgusta t.l., v priredbi Zavoda Philosophia perennis, bo v Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani (Cekinov grad) potekal »Simpozij treh Slovenij o totalitarizmih«. V njem bodo nagovori in disertacije, knjigo pa bodo upoštevali kot temeljni analitični okvir.

Dr Komar je bil eden glavnih stebrov slovenske skupnosti v Argentini. Nepozabno je delo »Pot iz mrtvila« katero je izšlo pri SKA leta 1965.

POT SV. CIRILA IN METODA

Evropski svet je na seznam evropskih kulturnih poti po novem uvrstil pot sv. Cirila in Metoda, ki med seboj povezuje šest evropskih držav. Tako je, je po navedbah avstrijskega Kathpressa, sporočil direktor Evropskega inštituta za kulturne poti s sedežem v Luksemburgu, Stefano Dominioni. Pot, poimenovana po slovanskih apostolih Cirilu in Metodu, je tako uradno postala ena od trenutno 45 evropskih kulturnih poti, med katerimi je najbolj znana romarska pot sv. Jakoba. Pot sv. Cirila in Metoda, ki vsebuje 7.500 kilometrov dolžine, povezuje šest dežel, kjer sta apostola vere in sozavetnika Evrope v 9. stoletju pustila svoje sledi: Grčijo, Bolgarijo, Madžarsko, Slovaško, Češko in Slovenijo.

POVOJNI SLOVENCİ V ARGENTINI

Ob 75. obletnici konca Druge svetovne vojne, je izpod peresa Pavlinke Korošec Kocmur in Boštjana Kocmurja izšla knjiga, ki opisuje dobo, ko so morali mnogi Slovenci oditi iz domovine, v emigracijo, v novi svet. V novem svetu se niso porazgubili, ostali so složni in ustvarili drugo, novo Slovenijo na tujih tleh. Šege, navade, vrednote, običaji so se skrbno obdržali iz roda v rod in so še danes živi. Fotomonografija je poklon slovenski poveljni skupnosti v Argentini, njenemu domoljubju, njeni marljivi ustvarjalnosti in zvestobi Sloveniji.

ODHOD IZ DOMOVINE - MARKO FINK

V Kočevskem rogu je 5. junija t.l. sodeloval pri sv. maši s psalmom in pesmijo »Mati svetih bolečin«. Po njej je potekala proslava kjer je tudi s svojim glasom izvedel dve pesmi: »Mrzel veter tebe žene« in Schubertovo »Ave Marijo« v slovenščini.

Seveda govorimo o našem članu Marku Finku, ki je teden kasneje z ljubljanskimi madrigalisti sodeloval pri koncertu »ODHOD IZ DOMOVINE«. Zapel je šest samospevov, in sicer dva argentinskega skladatelja Guastavina, dva slovenska izpod peresa Lajovica in Škerjanca, ter dva nemška: Schuberta in Wolfa.

ČESTITKA MINISTRICE ZORKU SIMČIČU OB PREJEMU ODLIKOVANJA PREDSEDNIKA RS

Na posebni slovesnosti je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor izročil odlikovanje našem ustanovitelju, članu in izjemnemu Slovencu, ki je vrsto let deloval v izseljenstvu in pomembno prispeval k ohranjanju slovenstva med rojaki zunaj matice.

Za dragocen literarni opus, ki ga je večinoma ustvaril med slovenskimi izseljenci v Argentini, je *Srebrni znak za zasluge* prejel Zorko Simčič.

Slovesnosti se je udeležila tudi ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch, ki je nagrajencu čestitala ob prejemu odlikovanja in se mu tudi sama zahvalila za izjemno delo, ki je pomembno prispevalo k ohranitvi slovenske misli, besede, spomina na bogato dejavnost in ne nazadnje identitete v izseljenstvu, kot tudi stika z matico.

POGREŠALI GA BOMO

Poslovil se je dr. Marko Kremžar

Letošnji petek, 11. junija, je bil žalosten dan za slovensko skupnost v Argentini, pa tudi za »Slovenijo v svetu« in v domovini. Zapustil nas je velik mož in velik Slovenec. Iztekla se je življenjska pot dr. Marka Kremžarja. Pri 93. letih je dokončno opešalo njegovo blago srce. Njegov odhod smo obžalovali in praznino utrpeli zlasti pri Slovenski kulturni akciji, saj pokojni ni bil le član, temveč stalni in zagnani sodelavec. Tako svojo prvo knjigo (Sivi dnevi - 1962) kot tudi zadnjo (Razmišljanja ob zmedi - 2019), je izdal v naši založbi. V reviji Meddobje pa je stalno objavljajal prozo, drame, eseje in tudi poezijo. Veličasten spomenik si je tako postavil tudi v naši ustanovi.

Življenjska pot dr. Marka Kremžarja se je začela 17. aprila 1928 v Mostah v Ljubljani. Njegov oče je bil znani družbeni delavec France Kremžar, mati pa Slavica roj. Abram. Šolal se je v Ljubljani in v gimnazijski dobi deloval pri mladcih. Voja ga je prizadela od blizu. Domobrancem se je pridružil proti koncu vojne v četi za zvezo. Z ostalimi se je ob koncu umaknil na Koroško in bil tudi vrnjen. Bil je zaprt v koncentracijskih taboriščih v Kranju, Št. Vidu in nazadnje v centralnih zaporih v Ljubljani.

Kot mladoleten se je rešil smrti a bil obsojen v Zavod za politično prevzgojo. Leta 1946 mu je uspelo pobegniti na Koroško. Tam je dokončal srednjo šolo na begunski gimnaziji. Nato se je vpisal na filozofsko fakulteto graške univerze.

V Buenos Aires je prišel leta 1949. Prve čase se je preživljal z ročnim delom po tovarnah, a se vzporedno vpisal na ekonomsko fakulteto buenosaireške univerze. Tam je diplomiral kot računovodja leta 1959. Leta 1969 je končal licenciature, in nato leta 1973 dosegel doktorat. Deloval je kot finančni direktor argentinskega odseka Reader's Digest; nato kot podpredsednik Sunbeam Arg.

S.A., odgovoren za upravo in finance; pozneje pa kot ravnatelj tovarn podjetnika Hermana Zupana.

Ves čas je aktivno sodeloval v slovenski skupnosti in tudi na političnem področju. Bil je član prvotne Slovenske ljudske stranke v emigraciji. Leta 1983, po smrti Miloša Stareta, pa je postal načelnik te stranke. Vodil jo je do združitve s Slovenskimi krščanskimi demokrati v Sloveniji. Med svojim vodenjem je zastavil vse svoje sile in delo v pomoč za doseg samostojnosti in svobode Slovenije. Pomagal je pri snovanju zadružne zakonodaje, večkrat je predaval v Sloveniji o političnih, gospodarskih in zgodovinskih temah.

Sodeloval je tudi z raznimi članki in predavanji pri Slovenski kulturni akciji, Slovenskem katoliškem starešinstvu in na drugih srečanjih. Kot pisatelj je napisal vrsto knjig. V Založbi Svobodne Slovenije je izdal knjigi *Pogled naprej, Pot iz socializma*. Pri Založbi SKA je leta 1984 izdal *Obrisi družbene preosnove* (1984); pri Slogi, leta 1988 *Stebri vzajemnosti*; pri Mohorjevi v Celju leta 1992 *Prevrat in spreobrnjenje*; pri Družini pa *Izhodišča in smer* (1998) in *Med smrtjo in življenjem* (2000) ter avtobiografski publikaciji *Leto brez sonca* in leta 1994 *Čas tesnobe in upanja*. Knjiga *Podjetnik in njegov poklic*, je izšla pri Družini leta 2018.

Kot smo omenili, je svojo zadnjo knjigo izdal pri SKA, in sicer *Razmišljanja ob zmedi*, kjer se dotika stvarnosti in duhovnosti, človeka in družbe, bližnjega in občestva.

Poleg že prej omenjenega Meddobja je pisal tudi v publikacije kot Duhovno življenje, Nova revija, tednik Svobodna Slovenija in tednik Družina v Sloveniji. Svoje poglede je obrazložil tudi v številnih intervjujih v Sloveniji.

Na literarnem področju tudi zasledimo Kremžarjevo plodovito delo. Po svoji prvi knjigi kratke proze je leta 1985 napisal zanimivo dramo iz revolucijskih časov *Živi in mrtvi bratje*. Leta 1997 je izšla njegova druga drama *Razprava*. Sem moramo prišteti še dramo *Na pragu* (objavila SKA v Meddobju leta 2000) ter pasijonsko igro *Dve noči* (objava Meddobje 2011). Med pesnitve lahko

uvrstimo *Kralj zdomcev* (Duhovno življenje 1998) in *Slovenska pot* (Meddobje 2008). Omenimo še *Izteka se čas* (1977).

Posebne zasluge ima na področju slovenskega šolstva v Argentini. Bil je mentor dijakom, ki jih je zbiral v literarnem krožku. Leta 1960 je ustanovil *Slovenski srednješolski tečaj ravnatelja Marka Bajuka*. Na tem tečaju je bil ravnatelj in dolga leta poučeval predmet Svetovni nazori. Nekaj let je predaval zgodovino ekonomske misli na slovenskem oddelku ukrajinske katoliške univerze sv. Klementa. Sodeloval je pri slovenskem visokošolskem tečaju. Napisal je celo učbenike za svoja predavanja. Dr. Kremžarju se moramo zahvaliti tudi za našo izseljensko himno *Slovenija v svetu*.

Poročen je bil s Pavlo Hribovšek ter imel pet otrok in lepo število vnukov in vnukinj.

To je le skromen pregled ogromnega dela, opravljenega iz čistega idealizma in darovanega na oltar slovenstva. Sedaj je odšel k Bogu. Naj pri njem uživa zaslužen plačilo.

TRIDESET LET

»Šibkost našega glasu v svetu so takrat okrepili do neba naši rojaki povsod; praktično ni bilo rojaka, ki takrat ne bi nekaj naredil. In to je ustvarilo takšen vtis v svetu, da se je naklonjenost do našega koraka v enem tednu bistveno spremenila. Takrat smo bili celota in zato smo uspeli. Tudi kasneje, ko je šlo še za mednarodno priznanje, bi bilo brez te pomoči vse skupaj bistveno težje.»

Janez Janša
predsednik vlade RS

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. GLAS es propiedad de la Acción Cultural Eslovana

Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina

Urejuje ga odbor, v koordinaciji tajništva. Edición: Comisión Directiva bajo la coordinación del secretario.

Tiskana oblika izhaja s podporo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.